

Odůvodnění

vyhlášky o evidenci krytých bloků

A. OBECNÁ ČÁST

1. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy, odůvodnění jejích hlavních principů

Předložený návrh vyhlášky naplňuje zmocnění ČNB k vydání vyhlášky o evidenci krytých bloků podle § 32 odst. 6 zákona č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, ve znění zákona č. 307/2018 Sb. (dále jen „zákon“).

Evidence krytých bloků

Evidence je členěna v souladu s § 32 odst. 3 zákona na rejstřík krycích aktiv, evidenci věcí souvisejících s krycími aktivy, evidenci dluhů z krytých dluhopisů a evidenci dluhů souvisejících s dluhy z krytých dluhopisů (v současné době se evidence člení na registr krytí a knihu krytí). Nadto je nezbytné vést informace relevantní pro jednotlivé kryté bloky.

Funkci registru krytí, který obsahuje seznam pohledávek sloužících ke krytí závazků z dluhopisů, nahradí rejstřík krycích aktiv a evidence věcí souvisejících s krycími aktivy. Položky v těchto dvou seznamech tvoří tzv. krycí portfolio, které vymezuje majetek emitenta ke krytí dluhů z krytých dluhopisů. Pro účely testů krytí (102% a 85% testy) slouží pouze vybrané položky v rejstříku krycích aktiv, a proto se v případě rejstříku bude kromě jmenovité hodnoty sledovat i hodnota pro účely testů. To je podobné současné úpravě. Obecně náležitosti rejstříku krycích aktiv vychází z náležitostí registru krytí s tím, že navíc bude nutné evidovat druh krycího aktiva podle čl. 129 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012, v platném znění (dále jen „nařízení“), případně podle § 31 odst. 2 zákona. Kromě toho se upravují náležitosti evidence souvisejících aktiv, jejichž povaze neodpovídají současné náležitosti registru krytí.

Funkci knihy krytí, která podle platné úpravy v zásadě obsahuje seznam závazků z hypotečních zástavních listů (a související krytí), nově nahradí dva seznamy, a to evidence dluhů z krytých dluhopisů a evidence souvisejících dluhů. Podobně jako v případě krycích aktiv i zde se bude při stanovení náležitostí evidence v maximální míře vycházet z náležitostí knihy krytí, aby se omezil rozsah změn. K potřebným dodatečným informacím patří zejména informace o (i) druhu dluhopisu, (ii) souladu s nařízením, (iii) tom, zda je dluhopis v oběhu, a (iv) dodatečných pravidlech podle emisních podmínek.

Náležitostí evidence budou také souhrnné informace o každém krytém bloku včetně celkové částky krycích aktiv pro účely testů a dluhů, které kryjí (včetně druhu dluhopisů, aby bylo možné určit, jaký test je pro daný blok závazný).

Evidence se vede v měně, kterou určí povinná osoba. Informace o měně, ve které je evidence vedena, je součástí souhrnných informací o každém krytém bloku. Kromě toho se u jednotlivých věcí a dluhů uvede měna, ve které byly sjednány. Tento postup byl zvolen z důvodu, aby povinná osoba měla volnost při volbě měny evidence a zároveň byl z evidence zřejmý měnový nesoulad mezi věcmi a dluhy.

Informační povinnost emitenta krytých dluhopisů vůči ČNB

ČNB nevyužije zmocnění stanovit způsob plnění informační povinností emitenta krytých dluhopisů podle § 32 odst. 5 zákona, přičemž informační povinnosti emitenta krytých dluhopisů stanoví ČNB ve vyhlášce č. 346/2013 Sb., o předkládání výkazů bankami a pobočkami zahraničních bank České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (na základě zmocnění podle § 41 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů).

Informační povinnosti emitenta hypotečních zástavních listů ve vztahu k zákonu o dluhopisech upravuje výkaz BD (ČNB) 18-04, část 1 a 2, obsažený v metodice výkaznictví navazující na vyhlášku č. 346/2013 Sb.

Vzhledem k tomu, že emise krytých dluhopisů vydaných před novelou zákona se budou řídit stávajícími předpisy, je nezbytné zachovat současnou podobu výkazu BD (ČNB) 18-04, části 1 a 2. Výkaz BD (ČNB) 18-04 bude doplněn o novou část, která stanoví informační povinnosti emitentů krytých dluhopisů pro účely ověření plnění povinností podle § 28c zákona.

Informační povinnosti emitentů krytých dluhopisů dále upravuje prováděcí nařízení Komise (EU) č. 680/2014 ze dne 16. dubna 2014, kterým se stanoví prováděcí technické normy, pokud jde o podávání zpráv institucí pro účely dohledu podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013, v platném znění (dále jen „nařízení k výkaznictví“), konkrétně výkaz k zatíženým aktivům (v metodice ČNB navazující na nařízení k výkaznictví jde o datovou oblast AES10_31 - Kryté dluhopisy).

Novela zákona připouští, aby emitent vytvářel krycí portfolia, která jsou součástí různých hypotečních podstat. Je proto nutné strukturovat novou část výkazu BD (ČNB) 18-04 způsobem, který umožní sledovat plnění požadavků na úrovni různých krycích portfolií. Z tohoto důvodu bude v praxi nutné zavést identifikátory takovýchto samostatných krycích portfolií. Tuto možnost již dnes předpokládá nařízení k výkaznictví, když pro účely výkazu k zatíženým aktivům (v metodice ČNB datová oblast AES 10_31 – Kryté dluhopisy) požaduje, aby každý emitent krytých dluhopisů zavedl tzv. kód krycího portfolia. Je proto vhodné, aby metodika výkazu BD (ČNB) 18-04 využívala stejné kódové označení jako datová oblast AES 10_31, čímž se propojí tyto informační zdroje a bude možné efektivněji využít vykazovaná data jak pro účely kontroly plnění požadavků podle zákona o dluhopisech, tak pro účely obezřetnosti na úrovni jednotlivých krycích portfolií.

2. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním

Návrh vyhlášky je v souladu se zákonem a je i v souladu se zákonným zmocněním.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navrhovaná vyhláška není transpozičním předpisem. Předkládaný návrh vyhlášky je slučitelný s právem Evropské unie.

Vyhláška je vydána k provedení zákona, a stejně jako zákon tedy nezohledňuje legislativní záměr Evropské unie, když Evropská komise publikovala v březnu 2018 návrh směrnice o vydávání krytých dluhopisů a veřejném dohledu nad nimi.

4. Zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění nezbytnosti jeho změny

Náležitosti evidence krytých dluhopisů a informační povinnosti emitenta krytých dluhopisů jsou dnes stanoveny vyhláškou č. 164/2014 Sb., o evidenci krytí hypotečních zástavních listů a informačních povinnostech emitenta hypotečních zástavních listů (dále jen „vyhláška č. 164“). S ohledem na změny v zákoně o dluhopisech prováděných novelou tohoto zákona, která je v současné době v závěru legislativního procesu, týkající se krytých dluhopisů a zmocnění pro Českou národní banku, je nutné vydat novou vyhlášku.

5. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Navrhovaná úprava nebude mít dopad na státní rozpočet ani na ostatní veřejné rozpočty. Z navrhovaných změn nevyplývají zvýšené náklady ani pro Českou národní banku. Návrh vyhlášky nemá negativní dopad na podnikatelské prostředí.

Předkládaný návrh vyhlášky nemá žádné negativní sociální dopady, ani nemá žádné dopady na specifické skupiny obyvatel, na osoby sociálně slabé, ani na osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny.

Předkládaný návrh vyhlášky nemá žádné negativní dopady na životní prostředí.

6. Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná právní úprava neobsahuje ustanovení, která by byla předmětem diskriminace, a daná úprava se netýká rovnosti mužů a žen.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava je v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Navrhovaná úprava je též v souladu s nařízením GDPR. Očekává se zpracování osobních údajů ve vztahu k hypotečním úvěrům a zastaveným nemovitým věcem. Ke zpracování osobních údajů též dojde, pokud bude monitor krytého bloku nebo společný zástupce vlastníků fyzickou osobou. Zákonnost zpracování osobních údajů je dána tím, že správce je povinen zpracovávat osobní údaje pro splnění právní povinnosti, která se na něj vztahuje [čl. 6 odst. 1 písm. c) GDPR].

8. Zhodnocení korupčních rizik

Na základě vyhodnocení provedeného podle metodiky CIA (Corruption Impact Assessment) nebyla zjištěna žádná korupční rizika, která by mohla souviset s přijetím návrhu vyhlášky.

9. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava nemá žádný dopad na bezpečnost nebo obranu státu.

B. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

§ 1

Ustanovení vymezuje předmět úpravy.

§ 2

Jelikož požadavky na krytí se vztahují na kryté bloky a jeden emitent může vytvářet více krytých bloků, je nezbytné kryté bloky odlišit. Pro tyto účely emitent stanoví pro každý krytý blok jedinečný identifikační kód. Pod tímto kódem budou vedeny všechny seznamy podle § 32 odst. 3 zákona, které se týkají příslušného krytého bloku. Zároveň identifikační kód bude sloužit jako vazba mezi evidencí a informacemi o krytých dluhopisech předkládaných emitentem podle nařízení k výkaznictví, což umožní v maximální míře využít informace podle nařízení k výkaznictví a omezí rozsah informačních povinností. Identifikační kód krytého bloku se proto bude muset shodovat s tzv. kódem krycího portfolia podle přílohy XVII části 5.2.1 nařízení k výkaznictví.

Ustanovení dále obsahuje souhrnné informace pro účely testů podle § 28a odst. 1 a odst. 2 zákona, aby bylo možné ověřit plnění testů bez nutnosti vyhodnocovat jednotlivé věci a dluhy v krytém bloku.

Součástí souhrnných informací o každém krytém bloku je měna, ve které je evidence vedena.

Zákon připouští různé druhy krytých dluhopisů (hypoteční zástavní listy, veřejnoprávní/smíšené), pro které platí různá pravidla. I když jsou tato pravidla vymezena ve vztahu k jednotlivým dluhopisům a jeden krytý blok může teoreticky obsahovat více druhů dluhopisů, v praxi tato situace nastat nemůže, a proto bude informace o druhu krytých dluhopisů vedena v části evidence k celému krytému bloku. Obdobné platí pro kryté dluhopisy, které mají v názvu označení „CRR“.

Emitent se pro konkrétní krytý blok může zavázat k plnění přísnějších pravidel než podle zákona, a proto evidence ve vztahu k celému krytému bloku musí také obsahovat informace o případných požadavcích nad rámec zákona.

Pořadí položek v seznamu krytých bloků podle § 2 písm. a), v souhrnné evidenci podle § 2 písm. b) a v seznamu podle § 2 písm. c) určuje povinná osoba.

Ustanovení § 2 písm. c) uvádí, že evidence obsahuje seznamy podle § 32 odst. 3 zákona ve vztahu ke každému krytému bloku. Požadavky na tyto seznamy pak stanoví, že jsou pro konkrétní krytý blok vedeny pod kódem tohoto krytého bloku. Tím bude naplněn požadavek zákona, že se seznamy vedou odděleně pro každý krytý blok.

§ 3 a 4

Ustanovení vymezují náležitosti evidence věcí v krycím portfoliu. Věcně ustanovení navazují zejména na náležitosti registru krytí podle § 3 vyhlášky č. 164 s tím, že dochází k rozšíření v souvislosti se změnami v zákoně. Bude zde zejména tedy povinnost evidovat deriváty ve vztahu ke krytému bloku a související aktiva.

V případě derivátu se zápornou reálnou hodnotou nedochází k jeho výmazu z rejstříku krycích aktiv, nýbrž je evidován jako věc s nulovou reálnou hodnotou a dluh ve výši záporné reálné hodnoty.

Jednoznačnou identifikací věci může být např. číslo účtu v případě vkladu nebo ISIN v případě cenných papírů a zaknihovaných cenných papírů.

Jednoznačnou identifikací věci související s krycím aktivem může být např. u zástavního práva k nemovité věci identifikace zastavené nemovité věci pomocí údajů zapsaných na listu vlastnictví vedeném pro zastavenou nemovitou věc příslušným katastrálním úřadem. Jde-li o nemovitou věc na území jiného členského státu Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor (dále jen „členský stát“), použijí se k identifikaci zastavené nemovité věci údaje podle práva příslušného členského státu.

K jednotlivým věcem se eviduje informace o měně, ve které byly sjednány. Tím není dotčeno, že částky k těmto věcem v evidenci jsou v měně podle § 7 odst. 4.

Typem derivátu se myslí například měnový swap, měnový forward, měnová evropská call opce, úrokový swap atp.

Dle § 3 odst. 2 písm. c) obsahuje informace o pohledávce z úvěru v rejstříku krycích aktiv též to, zda je dlužník v selhání podle čl. 178 nařízení. Na základě čl. 178 odst. 2 písm. d) nařízení vydala Česká národní banka dne 16. října 2014 opatření obecné povahy k práhu podstatnosti u selhání a dne 29. června 2018 opatření obecné povahy k limitům podstatnosti pro expozice po splatnosti pro banky a spořitelni a úvěrní družstva.

§ 5 a 6

Ustanovení vymezují náležitosti evidence dluhů. Věcně ustanovení navazují na § 6 odst. 1 vyhlášky č. 164 s tím, že dochází k rozšíření v souvislosti se změnami v zákoně. Kromě povinnosti evidovat související dluhy je z technického hlediska nezbytné identifikovat jednotlivé emise dluhopisů, které jsou součástí příslušného krytého bloku. Zákon nově připouští, aby krycí portfolio krylo i dluhy z dosud nevydaných emisí, a proto se evidují i tyto částky. Nadto se nově požaduje evidovat datum vydané emise a splatnost emise.

K jednotlivým dluhům se eviduje informace o měně, ve které byly sjednány. Tím není dotčeno, že částky k těmto dluhům v evidenci jsou v měně podle § 7 odst. 4.

§ 7

Ustanovení upravuje způsob vedení evidence, zejména náležitosti řídicího a kontrolního systému související s evidencí krytí. Oproti úpravě ve vyhlášce č. 164 bude evidence vedena pouze v elektronické podobě. Upravuje se též, že evidence je vedena na základě relevantních dokladů, které prokazují oprávněnost zařazení každé věci nebo dluhu do krytého bloku.

Ustanovení částečně nahrazuje § 8 vyhlášky č. 164, a to v otázce měny, ve které je evidence vedena. Požadavek na vedení evidence v české měně se nahrazuje požadavkem na vedení evidence v měně, kterou pro každý krytý blok určí povinná osoba. Všechny částky v evidenci o dotčeném krytém bloku budou v této měně.

Způsob oceňování krycích aktiv stanoví zákon, a proto vyhláška neobsahuje ustanovení o oceňování krycích aktiv.

§ 8

V přechodném ustanovení se stanovuje, že pravidla evidence hypotečních zástavních listů vydaných před dnem nabytí účinnosti vyhlášky se řídí i nadále vyhláškou č. 164. Vzhledem k tomu, že zákon umožňuje přizpůsobit emisní podmínky hypotečních zástavních listů nové právní úpravě, přičemž takové hypoteční zástavní listy budou poté považovány za kryté dluhopisy dle nové právní úpravy, počítá přechodné ustanovení s tím, že na takové kryté dluhopisy se již bude vztahovat tato vyhláška namísto vyhlášky č. 164.

§ 9

Ustanovením se zrušuje vyhláška č. 164.

§ 10

Ustanovením se stanovuje den nabytí účinnosti vyhlášky.